

Overzichtstentoonstelling Fré Cohen vanaf 2 november in museum Het Schip

Amsterdamse School Museum Het Schip presenteert van 2 november 2021 t/m 4 september 2022 een indrukwekkende overzichtstentoonstelling over het leven en werk van Fré Cohen (1903-1943). De Joods-Nederlandse kunstenares was een succesvolle, beeldbepalende vrouw in de grafische mannenwereld. In haar prachtige, krachtige werk illustreerde zij duidelijk de idealen en vormtaal van de Amsterdamse School.

De overzichtstentoonstelling in Museum Het Schip is opgedeeld in een twintigtal thema's – Van Fré Cohens jeugd tot haar tragische, zelfgekozen dood – en bieden daardoor een diepgaand en pakkend beeld van haar leven en werk.

AJC & SDAP

Fré wordt op 11 augustus 1903 in Amsterdam geboren als Frederika Sophia Cohen. Ze groeide op in Amsterdam-Oost en Antwerpen, in een diamantbewerkerse gezin. Na de MULO begint ze te werken, terwijl ze tussendoor tekenlessen volgt en het eindexamen Grafiek behaalt bij het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs. Fré is actief lid van de Arbeiders Jeugd Centrale, de jeugdafdeling van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij. Zowel voor de AJC als de SDAP

Fré Cohen altijd aan het tekenen, ca. 1928

ontwerpt ze affiches en illustreert ze publicaties. Daarbij staat het ideaal van een geloof in een toekomst van vrede en gelijkheid centraal. Een van haar eerste banen is bij de Hollandse Draad- en Kabelfabriek Draka waar ze zich verder in tekenen bekwaamt. Via de door de SDAP opgerichte uitgeverij en boekhandel NV Ontwikkeling komt ze regelmatig bij drukkerij De Vooruitgang waar ze de vormgeving van menig publicatie verzorgt. Op haar dertigste verhuist Fré van haar thuis in Betondorp naar een atelier in de Karel du Jardinstraat in Plan Zuid.

Technieken

Lange tijd werkt Fré, beïnvloed door de typografie van het tijdschrift Wendingen, in de stijl van de Amsterdamse School. Net zoals de architecten en kunstenaars van Wendingen ontwerpt ze haar eigen letters, geblokt, afgewisseld met zwierende lijnen. Onder invloed van de Nieuwe Zakelijkheid worden haar letters in de jaren dertig soberder en strakker van vorm. Veelgebruikte technieken van Fré zijn hout- en lino'sneden waarmee ze menig boek, brochure en ex libris vormgeeft. Daarnaast tekent ze veel, met potlood, Oost-Indische inkt en zwart krijt. Voor uitgeverijen zoals De Arbeiderspers, Querido en de Wereldbibliotheek, die met betaalbare, goed verzorgde boeken het lezen van

Gedrukte prent Ascona, 1937 Fré Cohen

arbeiders willen stimuleren, verzorgt Fré de vormgeving en ontwerpt ze de omslagen.

Feminisme

Fré is een zeer zelfstandige vrouw en kan als ontwerpster gedecideerd zijn in haar beslissingen. Dat wordt haar in de door mannen gedomineerde drukkerswereld niet altijd in dank afgenomen. Zij voelt zich echter aangetrokken door de strijd voor gelijke rechten, is strijdbaar en doet vaak de vormgeving voor vrouwenverenigingen. Belangrijke opdrachtgevers in de jaren dertig zijn de gemeente Amsterdam en de Amsterdamse Stadsdrukkerij, terwijl ze daarnaast veel freelance opdrachten van vakbonden en socialistische coöperaties krijgt en vrij werk maakt, zoals kleurrijke, vaak romantische aquarellen en pastellen. Hoe divers haar werk is blijkt ook uit de vele fotomontages, speldjes en plaquettes.

Joods

Fré is opgegroeid in een Joodse omgeving en hoewel zij zich minder met het Joodse geloof bezighoudt, komt de Joodse symboliek regelmatig terug in haar werk. In de jaren dertig zet ze zich ook actief in voor vluchtelingen uit Duitsland. De Duitse inval in Nederland, 10 mei 1940, en de anti-Joodse maatregelen veranderen haar leven ingrijpend. Ze krijgt alleen nog wat opdrachten van particulieren en verdient bij als lerares op een nieuw opgerichte Joodse Kunstnijverheidsschool. De toenemende repressie en razzia's dwingen haar echter onder te duiken. Op haar laatste onderduikadres wordt ze op 10 juni 1943 opgepakt. Bevreesd voor wat haar te wachten staat neemt ze pillen met gif in, waaraan ze twee dagen later overlijdt. Ze is dan nog geen veertig jaar oud.

Naast de overzichtstentoonstelling verzorgt Museum Het Schip onder meer lezingen over Fré Cohen, workshops en rondleidingen langs Joods cultureel erfgoed. Meer informatie hierover verschijnt op de website hetschip.nl.

Een van de eerste ontwerpen van Fré Cohen. Oostindische inkt met waterverf

Stadswapen Amsterdam, Fré Cohen, ca. 1930

Museum Het Schip is gelegen aan de Oostzaanstraat 45 in Amsterdam.